

EXPERTISECENTRUM
NEDERLANDS

VRAGENLIJST LEERKRACHT MIDDENBOUW

TUSSENDOELENMONITOR

INHOUDSOPGAVE

Gevorderde geletterdheid

Doelen
Activiteiten
Evaluatie
Speciale leerbehoeften

blz. 3

blz. 3

blz. 3

blz. 4

Mondelinge communicatie

Doelen
Activiteiten
Evaluatie
Speciale leerbehoeften

blz. 4

blz. 5

blz. 5

blz. 6

Woordenschat

Doelen
Activiteiten
Evaluatie
Speciale leerbehoeften

blz. 6

blz. 7

blz. 7

blz. 7

Gevorderde geletterdheid – Doelen

1. Als ik activiteiten uitvoer op het gebied van gevorderde geletterdheid, stel ik vast op welke tussendoelen ze betrekking hebben/hadden.
2. Ik organiseer activiteiten die gericht zijn op de lees- en schrijfmotivatie. Leerlingen leren het nut van lezen en schrijven inzien en worden gemotiveerd dagelijks te lezen en schrijven.
3. Ik besteed, ook in de hogere groepen, expliciet aandacht aan technisch lezen.
4. Ik leer leerlingen leesstrategieën aan en zorg dat zij deze ook toepassen bij het (begrijpend) lezen van teksten.
5. In mijn groep organiseer ik schrijfoopdrachten (stellen) waarbij leerlingen volgens een stappenplan een tekst schrijven.
6. In mijn groep organiseer ik activiteiten waarbij kinderen zelfstandig naar informatie zoeken in verschillende informatiebronnen, zoals boeken, tijdschriften en internet.
7. Ik reflecteer met de leerlingen op geschreven taal. Ik zorg bijvoorbeeld dat zij de verschillende functies van teksten kennen, en dat zij verschillende woordsoorten en grammaticale begrippen kennen.

Gevorderde geletterdheid – Activiteiten

8. Ik zorg ervoor dat leerlingen schrijfactiviteiten uitvoeren die voor hen een duidelijke functie en betekenis hebben. Zij schrijven met een bepaald doel en gericht aan één of meer personen.
9. Ik laat leerlingen regelmatig zelfstandig werken in heterogene groepjes, zoals onderzoeksgroepen of redactiegroepen.
10. Ik zorg ervoor dat ik als een voorbeeld voor de leerlingen fungeer. Ik doe gewenst gedrag voor en demonstreer hoe bepaalde strategieën moeten worden toegepast.
11. Ik zorg ervoor dat de leerlingen de lees- en schrijfstrategieën ook toepassen als ze teksten lezen en schrijven bij de zaakvakken.
12. Ik stimuleer ouders om zo lang mogelijk te blijven voorlezen of samen te lezen met hun kinderen.
13. In mijn groep (of in de omgeving daarvan) is de boekencollectie zo samengesteld dat deze veel verschillende tekstsoorten bevat zoals verhalende boeken, sprookjes, strips, informatieve boeken, poëziebundels, tijdschriften, kranten.

Gevorderde geletterdheid – Evaluatie

14. De tussendoelen gevorderde geletterdheid zijn voor mij belangrijke ijkpunten bij het volgen van de ontwikkeling van leerlingen.
15. Ik volg de vorderingen van leerlingen op het gebied van geletterdheid door te toetsen. De toetsgegevens leg ik vast.
16. Ik volg de vorderingen van leerlingen op het gebied van geletterdheid door te observeren en hun werk te bekijken. De observatiegegevens leg ik vast.

17. Ik stem mijn didactisch handelen af op de informatie die toets- en observatiegegevens op het gebied van geletterdheid opleveren.
18. Ik voer regelmatig gesprekken met kinderen waarin we reflecteren op hun schrijfproduct en -proces.
19. Ik laat leerlingen regelmatig zelfevaluatielijsten invullen gericht op hun eigen ontwikkeling in lezen en schrijven.
20. Ik maak gebruik van lees- en/of schrijfportfolio's: een plakboek of map met daarin verschillende soorten die documenten die de lees- of schrijfontwikkeling van de leerling illustreren.

Gevorderde geletterdheid – Speciale leerbehoeften

21. Ik hanteer de richtlijnen uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor de signalering van kinderen met leesproblemen.
22. Ik gebruik de aanwijzingen uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor de begeleiding van kinderen met leesproblemen.
23. Ik geef leerlingen met een zwakke lees-/schrijfontwikkeling extra begeleiding door preteaching en reteaching, individueel of in een kleine groep.
24. Leerlingen met een zwakke ontwikkeling in beginnende geletterdheid krijgen extra tijd om het lezen te oefenen.
25. Ik laat leerlingen met een zwakke lees-/schrijfontwikkeling niet alleen deelvaardigheden op werkbladen oefenen, maar bied ze ook functionele lees-/schrijfactiviteiten.
26. Ik bied kinderen meer uitdaging in hun lees- en schrijfactiviteiten als ze daaraan behoefte hebben. Dit betekent bijvoorbeeld dat ik kinderen in plaats van teksten uit de methode zelf teksten laat kiezen om te lezen.
27. Sterke lezers en schrijvers laat ik vaker zelfstandig werken. Zij luisteren enkel naar de basisinstructie en krijgen daarnaast aanvullende, uitdagende taken.

Mondelinge communicatie - Doelen

28. Als ik activiteiten uitvoer op het gebied van mondelinge communicatie, stel ik vast op welke tussendoelen ze betrekking hebben/hadden.
29. In mijn groep organiseer ik activiteiten die erop gericht zijn dat kinderen goed kunnen deelnemen aan gesprekken. Ze leren bijvoorbeeld initiatieven in grote en kleine groepen nemen en leren niet te veel af te dwalen van een gespreksonderwerp.
30. Ik zorg ervoor dat kinderen op interactieve wijze tot leren komen. Ik stimuleer bijvoorbeeld dat zij leergesprekken voeren en hun mening beargumenteren.
31. In mijn groep besteed ik aandacht aan correct taalgebruik. Kinderen stemmen hun taalgebruik bijvoorbeeld af op de context en leren hun gevoelens te verwoorden.
32. In mijn groep besteed ik aandacht aan begrijpend luisteren. Kinderen leren belangrijke informatie uit een verhaal te halen en leren dit in eigen woorden samen te vatten.
33. Ik werk in mijn groep aan vertel- en presenteervaardigheden. Kinderen leren een geschikte opbouw in hun verhaal aan te brengen en rekening te houden met hun luisteraars.

34. Ik reflecteer met de kinderen op communicatie. Ze evalueren gesprekken, presentaties, luisterprocessen of argumentaties van zichzelf en anderen.
35. Ik reflecteer met de kinderen op taal. Ze leren bijvoorbeeld onderscheid te maken tussen vorm en betekenis van woorden en leren verschillende woordsoorten kennen.

Mondelinge communicatie - Activiteiten

36. Ik geef kinderen veel gelegenheid om te praten door kringgesprekken af te wisselen met tweetalgesprekken of gesprekken in een klein kring.
37. Ik hanteer in gesprekken met leerlingen diverse interactievaardigheden (ruimte geven voor eigen bijdrage van leerlingen, beurt doorspelen, stiltes laten vallen, vragen om uitleg, doorvragen) om te stimuleren dat leerlingen meer en langer praten.
38. Ik stimuleer ouders om samen met hun kind naar actuele informatiebronnen te kijken en erover te praten.
39. In mijn klas zijn kenmerken van een stimulerende leeromgeving voor de mondelinge communicatie aanwezig, zoals een discussiehoek, luisterplek of gespreksleidersstoel.
40. In mijn groep maak ik gebruik van diverse routines: betekenisvolle activiteiten die dagelijks of wekelijks terugkomen en kinderen aanzetten tot communicatie. De activiteit is voor de kinderen erg herkenbaar.
41. In mijn groep wordt er tijd ingeruimd om verhalen of gebeurtenissen na te spelen of na te vertellen. Ik laat kinderen hierbij zoveel mogelijk zelf het woord doen.
42. Ik voer regelmatig gesprekken met kinderen waarin we terugkijken op het verloop van het gesprek.
43. Behalve tijdens de taallessen, besteed ik ook tijdens andere vakken aandacht aan mondelinge communicatie. Ik voer bijvoorbeeld kringgesprekken over historische gebeurtenissen bij geschiedenis of laat kinderen een presentatie geven bij wereldoriëntatie.

Mondelinge communicatie - Evaluatie

44. De tussendoelen mondelinge communicatie zijn voor mij belangrijke ijkpunten bij het volgen van de ontwikkeling van leerlingen.
45. Ik volg de vorderingen van leerlingen op het gebied van mondelinge communicatie door te toetsen. De toetsgegevens leg ik vast.
46. Ik volg de vorderingen van leerlingen op het gebied van mondelinge communicatie door te observeren in diverse situaties waarin zij taal gebruiken. De observatiegegevens leg ik vast.
47. In mijn groep maak ik gebruik van portfolio's: een plakboek of (digitale) map met daarin verschillende soorten documenten die de mondelinge taalontwikkeling van de leerling illustreren.
48. Ik laat leerlingen regelmatig zelfevaluatielijsten invullen gericht op hun eigen ontwikkeling in spreken en luisteren.
49. In mijn groep wordt aan peerevaluatie gedaan: de leerlingen beoordelen het mondelinge taalgebruik van hun klasgenoten.

50. Ik stem mijn didactisch handelen af op de informatie die toets- en observatiegegevens op het gebied van mondelinge communicatie opleveren.

Mondelinge communicatie - Speciale leerbehoeften

51. Ik zorg ervoor dat leerlingen met een zwakke mondelinge taalvaardigheid meer dan eenmaal per week aan een kleine kring deelnemen.
52. Ik geef leerlingen met een zwakke mondelinge taalvaardigheid extra begeleiding en oefening door preteaching en reteaching. Hierbij zorg ik dat ik leerstappen en –activiteiten zo expliciet mogelijk maak.
53. Ik creëer een veilig klimaat waarin stille leerlingen en minder taalvaardige leerlingen ook de kans krijgen het woord te nemen. Ik houd bijvoorbeeld rekening met de samenstelling van groepjes bij bepaalde activiteiten.
54. Ik zorg ervoor dat ik als een voorbeeld voor de leerlingen fungeer. Ik doe gewenst gedrag voor en demonstreer hoe bepaalde strategieën moeten worden toegepast.
55. Ik zorg ervoor dat leerlingen met een zwakke mondelinge taalvaardigheid tijdens gesprekken en instructiemomenten naast auditieve informatie, ter ondersteuning ook visueel materiaal aangeboden krijgen.
56. Voor taalsterke leerlingen organiseer ik minimaal wekelijks uitdagende opdrachten en activiteiten met inspirerende onderwerpen.

Woordenschat – Doelen

57. Als ik woordenschatactiviteiten uitvoer, stel ik (vooraf of naderhand) vast op welke tussendoelen ze betrekking hebben/hadden
58. Ik zorg ervoor dat de doelen waaraan gewerkt wordt tijdens woordenschatonderwijs voor de leerlingen duidelijk zijn.
59. In mijn groep werk ik dagelijks systematisch aan woordenschatuitbreiding van verschillende soorten woorden en ga ook in op verschillende betekenisaspecten van woorden.
60. Kinderen leren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden hiervan.
61. In mijn groep organiseer ik activiteiten die erop gericht zijn dat leerlingen betekenisrelaties tussen woorden kunnen leggen. Ik maak bijvoorbeeld samen met de leerlingen een woordschema of woordveld.
62. Ik besteed aandacht aan het kunnen herkennen van figuurlijk taalgebruik.

Woordenschat – Activiteiten

63. Nieuwe woorden bied ik altijd in een betekenisvolle context aan, in samenhang met andere woorden.
64. Als ik tijdens het voorlezen een moeilijk woord tegenkom, laat ik altijd leerlingen zien wat mijn strategie is: de betekenis wel of niet achterhalen en zo ja, hoe dan?

65. Ik wijs ouders erop dat ook voor uitbreiding van de woordenschat (voor)lezen heel belangrijk is.
66. In mijn klas zijn kenmerken van een stimulerende leeromgeving voor de uitbreiding en herhaling van de woordenschat aanwezig, zoals een thematafel met labels, een woordmuur, visuele modellen zoals een woordweb en/of persoonlijk of gezamenlijk woordenboek.
67. De zaakvakken grijp ik aan als belangrijke bron voor de uitbreiding van de woordenschat.

Woordenschat – Evaluatie

68. De tussendoelen woordenschat zijn voor mij belangrijke ijkpunten bij het volgen van de ontwikkeling van leerlingen.
69. Ik controleer na afloop van een thema of de leerlingen nieuw aangeboden woorden ook daadwerkelijk beheersen.
70. Ik volg de vorderingen van leerlingen op het gebied van woordenschat door te toetsen. De toetsgegevens leg ik vast.
71. Ik observeer of leerlingen de woorden die ze geleerd hebben, ook gebruiken in gesprekken en in hun schrijfproducten. De observatiegegevens leg ik vast.
72. Ik stem mijn didactisch handelen af op de informatie die toets- en observatiegegevens op het gebied van woordenschat opleveren.

Woordenschat – Speciale leerbehoeften

73. Voor leerlingen met een beperkte woordenschat organiseer ik wekelijks extra activiteiten in een kleine groep gericht op de uitbreiding van de woordenschat.
74. Bij leerlingen met een beperkte woordenschat ben ik extra gericht op het opdoen van ervaringen rondom het begrip.
75. Bij leerlingen met een beperkte woordenschat ben ik er extra op gericht of de woorden op langere termijn nog bekijken.
76. Ik geef leerlingen met een beperkte woordenschat extra begeleiding door preteaching en reteaching. Hierbij zorg ik dat ik leerstappen en -activiteiten zo expliciet mogelijk maak.